

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentului:	Pretiuu insertiunilor:	Correspondintiele sè se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl. — cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 anu . . . 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . . 7 „ — „		
„ „ „ „ 1/2 „ 3 „ 50 „		

Nr. 316 bis. ex 1879.

IOANU

din indurarea lui Dumnedieu Episcopulu bisericii dreptcredintiose resaritene in Eparchi'a romana a Caransebesiului.

Iubita preotime, evlaviosiloru crestini: Daru, indurare si pace dela Dumnedieu Tatalu nostru, carele este in ceriuri.

Binecumentatu este Dumnedieu Tatalu Domnului nostru Jisusu Christosu, care dupa mare indurarea s'a ne-a nascutu pre noi de nou spre nadejde via prin invierea lui Jisusu Christosu din morti. I. Petru c. I. v. 3.

Iubitiloru ascultatori! La unu crestinu bine simtitoriu i-cade bine, candu vede pe celu culcatu josu la pamentu de loviturile cele grele a le sortii, cum se redica si se incuragiéza, candu vede o anima sfasiata, ce nu mai astépta nici unu bine dela viitoriu, cum se insufletiesce si dobendesce nadejde de viétia noua, candu vede o anima inspaimentata, cum incepe éra a se bucurá de viétia. Acesti omeni suferitori sémana cu tufele uscate de gerulu iernii candu inflorescu primavér'a, sémana cu unu bolnavu, care simte mai antaiu reintórcerea sanataii, sémana cu unu arestantu, care dupa implinirea pedepsei merge éra la ale sale, si se bucura vediendu-se slobodu.

Tocmai in acésta stare vedemu, cà se afla astadi si iubittii lui Christos! Christosu a inviatu, incueturile mormentului s'au sfarimatu, legaturile mortii s'au ruptu, si ce vedemu noi la invetiaceii Domnului? Nimicu alt'a, decât cà nadejdea a invinsu asupr'a patianiei, curagiulu a portatu invingere asupr'a spaimiei, bucuri'a a esitu din intristare. Uitati-ve la Mari'a Magdalin'a, cum se vaeta si striga desnadajduta: „au luat pe Domnulu meu, si nu sciu unde l'au pusu pe densulu,“ si apoi cum cade in genunchi inaintea lui Christosu celu inviatu, dupa ce l-a cunoscutu dupa glas. Ce bucuria dupa o astfeliu de adanca durere! — Cautati la invetiaceii, carii mergeau la Emausu, cum suspinau si se plangeau ei dicendu: noi socotému cà acest'a este, care vá mantui pe Israilu, si apoi cum s'au intorsu de veseli acasa, indata ce au cunoscutu pe Jisusu dupa

frangerea panii. Ce veselia dupa o astfeliu de amara plangere! Priviti la Tom'a, cum respunde elu cuprinsu de necredintia, la ceilalti apostoli: „de nu voiu vedé in manile lui ranele cuieloru si de nu-mi voiu bagá man'a mea in cóst'a lui, nu voiu crede,“ si apoi cum a caditu in genunchi si a strigatu: „Domnulu meu si Dumnedieu meu! Ce marturisire dupa o astfeliu de necredintia mare! Noi nici nu ne putemu inchipui destulu de viu simtiemintele ce au miscatu inim'a apostoliloru la invierea lui Christosu. Intra-adeveru acést'a nu era numai invierea Domnului, despre care ei se incredintiaru, ci éra si invierea loru insusi, adeca invierea loru din intristare in bucuria, din spaima in curagiu de marturisitoriu.“ Si acestea tóte s'au facutu numai prin o singura veste: Christosu a inviatu; ce cautati pre celu viu intre cei morti?

Sant'a nóstra biserica a asediatu serbatorea s. s. pasci, pentru cà noi la s. s. pasci se ne aducemu aminte nu numai de invierea Domnului Christosu, ci totu deodata se ne aducemu aminte si de invierea ce are se se intemple in inim'a nóstra. Pentru aceea invierea Domnului este unu isvoru nedesiartatu de intarire si mangaiere, este o binecumentare nespusu de bogata pentru crestini.

Despre acésta binecumentare, ce revarsa invierea Domnului asupr'a crestiniiloru voiu cuventá eu astadi si voiu aratá:

I. cà prin invierea lui Christosu din morti crestinii macar cà au pecate, ei totusi sunt siguri de mantuirea loru.

II. cà ei de si sunt supusi mortii, totusi ei prin invierea lui Christosu au nadejde de o viétia vecinica dincolo de mormentu. Luati aminte.

I. Parte.

Chizesi'a, ce ni-o da mai antaiu invierea lui Christosu este asigurarea mantuirii pe langa tóte pecatele. S. Apostolu Pavelu dice: „déca Christosu n'a inviatu, credintia vóstra este desiérta si voi sunteti inca in pecatele vóstre.“ Acestea cuvinte sunt forte adeverate, fiindcá invierea Domnului este pecetea intregii nóstre credintie, ea este pétr'a unghiului. Scóte-o afara si tóte celelalte voru cadé. Sterge din credeu articolulu alu 2-lea „si a inviatu din morti,“ si atunci numai esti siguru destulu despre celelalte invetiaturi ale credintiei ce marturisesce in credeu. Atunci numai esti siguru cà Domnulu Christosu este fiulu lui Dumnedieu unulu nascutu, pentrucá cum póte fi Dumnedieu unulu, care a ramasu in mormentu? Atunci credintia t'a numai este sigura, cà adeca Christosu este Domnulu, càruia tóte se supunu, pentrucá cum póte fi elu Domnu peste tóte, déca mórtea

domnesce peste densulu? Déca Domnulu Christosu n'a in-
viatu, din morti, atunci tu mai poti crede cu sigurantia, că
Christosu este judecatoriulu viiloru si alu mortiloru? Póte
unulu care a putrezitu in momentu se fie judecatoriulu
nostru? — Totu ce credemu noi despre Domnulu Christosu
sémána cu unu lanciu; rupe o veriga diu elu si totu cade
si se sfarima. Acést'a se póte dice despre toti articolii credin-
tíei nóstre, dar' mai cu séma despre invierea lui Jisusu
din morti. Déca Christosu n'a inviatu, credintí'a nóstra este
desiérta. Dar' ce este si mai multu, atunci noi suntemu
inca in pecatele nóstre, suntemu inca robi sub poterea pec-
catului, suntemu impovarati cu vin'a peccatului, suntemu
cadiuti sub osand'a peccatului, atunci noi nu mai avemu na-
dejde de scapare si de iertare, ne lipsesce mangaierea ce o
impartasiesce darulu. Si scii iubite crestine, ce insemnéza
acést'a? Scii ce insemnéza a fi vinovatu inaintea lui Dum-
nedieu si a nu puté scapá de povar'a acestei vini? ce in-
semnéza a audí mustrea cugetului, si a nu-lu poté face
se taca? si scii, ce va se dica, a dorí mantuirea sufletului
si a nu o poté dobandi? ce va se dica, a vedé ochiulu, ce
este cá par'a focului pironitu spre tine, si a nu poté se te
ascundi de elu? ce insemnéza a vedé, cum se apropia totu
mai tare infricosiat'a diua a judecátii, pe care nu o mai
poti ocoli? ce va se dica, a scii de siguru că Domnedieulu
celu dreptu ti-va face judecata de osanda, si a nu o poté
imbandi? ce insemnéza a perde pacea si liniscea sufletu-
lui, si a nu o mai puté aflá? dá iubite crestine, scii tu ce
insemnéza tóte acestea? gandit'ai tu vr'odata la starea cea
de plangere si tanguirea, in care se afla sufletulu unui astu-
feliu de peccatosu? cumpenit' ai tu de ajunsu ticalosi'a lui?
A duce o viétia in peccate si a nu avé nadejde de iertarea
peccatorulu, o! acést'a este unu blastemu nesuferitu. Nici o
scapare nici o mantuire! Astfeliu de peccatosi, vedi bine,
cauta se-si amutiésca consciintí'a, ce o pórtá fiecare in
peptu, dar' glasulu ei éra isbucnesce de nou. Astfeliu de
peccatosi, vrendu se-si uite de peccatele loru, de chinulu su-
fletului loru, umbra diu'a si nóptea in petrecanii, si desfa-
tári, dar aducerea aminte de sine, acésta stafie, merge cu
ei, de ea nu potu scapá nici de cum. Intr'adeveru grozava
si inítoratória ar' fi sórtea nóstra, déca n'amú avé a alege
alt'a, decât a fi numai cu peccatele nóstre fara de darulu,
prin care ni se iérta peccatele.

Si vedeti crestiniloru, déca n'a inviatu Domnulu Chris-
tosu, de acést'a sórte nu potemu scapá nici intr'unu chipu.
Cumca suntemu peccatosi, acést'a este siguru. Dar' unde
este sigurantí'a darului celu iertatoriu? Póte că mortea
lui Jisusu a fostu mantuitória, dar' déca a remasu elu mortu
in momentu, ce sigurantia avemu noi despre poterea man-
tuitória a mortii lui. Póte că Christosu s'a datu pe sine pe
cruce jertfa pentru iertarea peccatorulu nóstre, dar' noi n'a-
vemú nici o dovada, că parintele celu cerescu a primitu
acést'a jertfa. Póte că Christosu ne-a deschisu calea daru-
lui, dar' noi n'avemu sigurantia, că elu a potutu face acés-
t'a. Intr'adeveru déca nu putemu dice: Jisusu este viu,
atunci si viétia nóstra este o viétia fara nadejde, atunci
starea nóstra ar fi asemenea cu starea, in carea se aflá s.
Petru, candu s'a lapadadatu de Christosu pana la invie-
rea lui. In acést'a vreme de câte ori intalnimu pe s. Petru,
vedemu, că pe sufletulu lui jace o povara grea. Elu s'a caitu
de fapt'a s'a, a plansu o cu amarú, dar caintí'a singura nu
a potutu redicá vin'a lui, lacramile lui nu o au potutu spelá.
Asíá elu nu potea se seliniscésca. Elu ar fi doritu se spuna
Domnului Christosu, că de si s'a lapadatu de elu, totusi
elu lu-iubesce, dar' este tardiu, că Domnulu Christosu jace
in momentu. Ce greutate pe sufletulu lui, ce durere in ani-
m'a lui! Dar' de odata resuna vestea pasciloru. Petru vede
pe Domnulu Christosu venindu cătra densulu, aude intre-
barea: Petre iubesci-me? Si acum i se iá greutatea de pe
inima, se simte că nascutu de nou, i-se umple inim'a de
noua nadejde si incredere, acum póte striga: „Bine este
cuventatu Domnedieu si Tatalu Domnului nostru Jisusu

Christosu, care dupa mare indurarea s'a ne-a nascutu pre
noi de nou spre nadejde via prin invierea lui Jisusu Chris-
tosu din morti.“ (I. Petru c. I. v. 3.)

Dar' noi iubitoru ascultatori potemu strigá cá Apos-
tolulu Petru! Precum este de siguru, că noi toti impreuna
suntemu peccatosi, asia de sigura pote fi nadejdea nóstra in
mil'a lui Dumnedieu facia cu invierea Domnului nostru. Man-
tuirea nóstra si-a aflatu intarire si pecete prin invierea lui
Christosu. Déca mortea Domnului Christosu este jertf'a ce
a adus'o elu pentru mantuirea nóstra, atunci invierea lui
este chisesi'a, că tatalu celu cerescu a primitu acést'a
jertfa. Déca mórtea lui Christosu este cartea de scapare, că
cei prinsu se se slobóda, cei legati se se deslege, atunci invie-
rea lui Christosu, este subscrierea acestei cărti. Déca mór-
tea lui Christosu este rugatiunea marelui Archiereu: „Pa-
rinte ierta-le loru,“ atunci invierea este respunsulu lui Dum-
nedieu: „Jertati se fie.“ Déca mortea lui Christosu este
impaciuirea omului cu Dumnedieu, atunci invierea este darea
de mana, prin care se intaresce acést'a impaciuire. Acum
nu se mai afla nimicu de osanditu la cei ce credu in Chris-
tosu, la cei ce sunt ai lui Christosu. Pentru că cine ii-va
osandi? Christosu este de facia, care a muritu si care a
si inviatu, Departéza-se intristarea de anima, fuga dintre
crestini spaim'a si fric'a! peccatulu s'a facutu puternicu,
dar darulu s'a facutu si mai puternicu: zapisulu s'a ruptu!
„Bine este cuventatu Domnedieu Tatalu Domnului nostru
Jisusu Christosu, care dupa mare indurarea s'a ne-a nascutu
pre noi de nou spre nadejde via prin invierea lui Jisusu
Christosu din morti.“

Adeveratu că noi nu potemu vedé pre Domnulu Chris-
tosu celu inviatu, cum l'au vedíutu s. s. Apostoli facia in
facia, dar' noi potemu se-lu iubimu, si se credemu intr'en-
sulu. Si credintí'a nóstra nu este numai o aducere aminte
de óre cine, care a fostu, ci este nadejdea, ce avemu intr'u-
nulu, care traiesce. Candu dicemu noi, că-lu iubimu pe Dom-
nulu Christosu, atunci dicemu si intielegemu, că noi stámu
cu densulu intr'o legatura via si tare. Acum scimu pre cine
avemú se ne rediemámu, la cine avemu se cautamu scaparea
nóstra. Si déca ar fi peccatulu teu cât de mare crestine,
acum numai poti dice: peccatulu meu este asia de mare,
incát nu mi-se pote iertá. Mantuitoriu ti-a portatu si
peccatulu teu, ti-a cascigatu si tie iertare, invierea lui este
dovada pentru acést'a. Acum nimene nu se mai póte plan-
ge: cine me va mantui? Pre crucea lui Christosu s'a inte-
meiatu o mantuire vecinica, despre acést'a ne da dovada
invierea lui. Acum n'are se-se mai téma si spaimenteze
nimene de judecat'a cea viitória. Asia este. Iubitilori ascultatori!
Déca Domnedieu ar urmă cu noi dupa peccatele
nóstre, atunci ar trebui se perimu; dar' noi avemu pe unulu,
care ne va acoperi la judecata cu aripile indurării lui. Aici
este leuire pentru consciintí'a cea ranita, mangaiere, pen-
tru anim'a cea sfasiata. Unu omu peccatosu fara de a fi,
siguru că i se voru iertá peccatele, este cá o daramatura
via, aci increderea si nadejdea in darulu lui Dumnedieu
suntu ingropate. Numai credintia in Christosu se avemu,
si atunci tóte suntu cu potintia celui ce crede. O fiti dar'
cu curagiu si indrasnéla voi peccatosiloru, mangaiati-ve voi
facatoriloru de rele. Acést'a inca este o binecuventare a s. s.
pasci. „Bine este cuventatu Domnedieu Tatalu Domnului
nostru Jisusu Christosu, care dupa mare indurarea s'a ne-a
nascutu pre noi de nou spre nadejde via prin invierea lui
Jisusu Christosu din morti.“

II. Parte.

Dar' crestinii de si sunt supusi mortii, totusi ei prin
invierea lui Christosu din morti, au nadejde de o viétia
vecinica din colo de momentu. Santulu Apostolu Petru a
fost asia de tare insufletitu de nadejdea unei vieti viitorie,
incát a disu: priviti la mostenirea cea nestrictiósá, ce vi
se pastréza in ceriuri, cautati la sfarsitul credintíei, ce

aveti se-lu luati cu voi, adeca la fericirea sufletelor. Eu sum viu si voi veti fi vii. Acést'a a disu Domnulu Christosu, si invetiacelelu Petru crede, si ca Apostolu o dovedesce. Asia este, Iubitiloru, déca nadejdea nóstra in Christosu s'ar intinde numai pana la mormentulu nostru, numai pe cât traimu pe acestu pamentu, atunci noi ar trebui se ne jertfim, si n'amu aflá nici o despagubire nici o resplátire; ar trebui se lasámu cele vremelnice si cele vediute si n'amu ajunge nici odata se cascigámu cele nevediute si vecinice; ar trebui se cautámu cele ceresci, si acolo nu ne-amu suf nici odata. Amu crede fara de a vedé vre odata, ceea ce amu credintu; amu semená fara de a secerá vr'odata; noi amu nadajdui, fara de a ne vedé vreodata nadejdea nóstra implinita. Amarita si ticalósa ar fi o astfelu de viétia. „Dar bine este cuventatu Domnedieu Tatalu Domnului nostru Jisusu Christosu, care dupa mare indurarea s'a ne-a nascutu pre noi spre nadejde via prin invierea lui Jisusu Christosu din morti.“ Christosu a inviatu, elu este celu d'antaiu intre cei ce s'au sculatu din morti. Noi inca vomu inviá dupa densulu. Acum se póte vestí cu bucuria, cá dreptii voru intrá in viétia cea vecinica, cá loru li se pastréza in ceriuri mostenirea cea nevestedita. Ceea ce ochiulu omenescu n'a vediutu, urechi'a n'a auditu si anim'a omului n'a simtitu, acei'a a pregatitu Domnedieu celoru ce-lu iubescu pre densulu. Crestinulu, care are duchu nascutu dela Domnedieu, acel'a cauta se ajunga la Domnedieu, si aici póte ajunge crestinulu nu intr'unu viitoriu indepartatu, nu, ci „celu ce crede in mine, dice Domnulu Christosu, acel'a are viétia vecinica.“ De siguru noi capetamu in Christosu nisce poteri, care nu suntu numai pentru lumea acést'a; in Christosu simtimu o dragoste, ce nu se marginesce numai la viétia cea scurta, ce petrecemu noi aici pre pamentu, ci dragostea in Christosu trece si dincolo de mormentu; in Christosu ne hranimu si ne saturámu de o viétia, ce este cu multu mai mare si mai bogata, decâtu tienu pucinii ani ai calatoriei nóstre aici pre pamentu. Si acésta viétia vecinica ascunsa acum in Domndieu, sa va descoperi odinórá intr'ensulu. Si déca si va veni mórtea cu gróz'a ei, „eu sciu, cá mantuatoriulu meu traiesce, si eu inca voiu trai.“ Cercati a scóte din sufletulu crestiniloru acést'a sigurantia, cá nu veti poté, ci veti trebui se scóteti si credintia. Siguranti'a mantuirii in credintia, este totu deodata siguranti'a vietii cei vecinice in nadejde. Nadejdea crestinesca nu este alt'a, decât sor'a gémana a credintiei. Unde se nasce credintia, acolo traiesce si nadejdea. In credintia ne punemu intemeiat'a incredere in faptele darului lui Domnedieu, ce stau inderatulu nostru; in nadejde ne punemu asemenea increderea in faptele darului dumnedieescu, ce stau inaintea nóstra. Si acésta incredere intemeiata este mai multu decât nadejdea. Crestinii, carii au acésta incredere suntu siguri, cá ce astépta se va implini si ei se simtu fericiti prin trens'a. Celu ce crede in Christosu, acel'a are viétia vecinica.

Iubiti ascultatori! Nu este adevratu, ce dicu fii vécului acestui'a, cá dupa morte nu este nimic. Noi avemu unu sufletu mantuitu prin Christosu, care are mare pretiu inaintea lui Domnedieu. Dupa ce se derima si risipesce colib'a trupului nostru, avemu o locuintia, ce nu este facuta de mani omenesci, ci este vecinica in ceriuri. Noi ne avemu pe noi insine, cá unii ce suntem chiamati a vedé faci'a lui Domnedieu, si a gustá fericirea cea vecinica. Noi vomu vedé lucruri mari si minunate, vomu vorbi in limbi noue, si vomu laudá pre Domnedieu impreuna cu toti santii cantandu: Alilui'a din vécu si pana in vécu. Mórte, unde este aculu teu? Jadule, unde este invingerea t'a? Multiamimu lui Domnedieu, care ni-á datu invingerea prin Domnulu nostru Jisusu Christosu!

Iubitiloru! Déca vomu fi plini de onóre, drepti, facatori de bine, déca vomu pazí credintia in viétia; atunci cand ne vomu pogorí in mormentu, vomu fi pastrati spre fericirea, ce a pregatitu-o Domnedieu tuturor, celoru ce-lu

iubescu si pazescu poruncile lui. Dupa patimele vietii cei pamentesci urméza pascile cele ceresci. Se ne ingrijimu dar cá acelea pasci se ne aduca viétia fericita si bucuria vecinica.

Amin.

Alu Vostru tuturoru

Caransebesiu 20 Martiu 1879.

de bine voitoriu Archiereu

Ioanu Popasu m. p.

Influinti'a familiei in desvoltarea omenimei.

(Fine.)

Daca desvoltámu spiritulu si caracterulu femeiloru pentru binele loru propriu, atunci nu trebuc se perdemu din vedere, cá dandu femeii o cultura mai inalta, promovámu binele si fericirea si a altor'a, ba lucrámu la pro sperarea societátii intregi. Barbatii nu se potu desvoltá in privinti'a spirituala si morala, daca femeile se afla in unu gradu inferioru de cultura; er daca starea morala a unui poporu depinde parte mare dela educatiunea casnica, atunci educatiunea femeiloru trebuc privata de aceea ce este: de o conditiune de prim'a necesitate, de unu obiectu de cea mai mare importantia pentru o natiune, ce scie a-si precuii viitorulu. Barbatulu de spiritulu si de caracteru afla in femeia culta scutululu celu mai bunu si radimulu celu mai siguru, si cu cât suntu mai desvoltate la ambele secse calitátile, cu cari suntem dotati de creatoriulu, cu atât se gassesce societatea in o ordine mai buna si in mai mare armonia, cu atât progresulu societátii este mai siguru.

Napoleon I. observá in o conversatiune cu dómnia Campan urmatóarele: „Sistemele vechi de educatiune nu suntu bune, ce ne lipsesce inse, pentruca se dámu poporului o buna educatiune?“ „Mame,“ respunse dens'a. Respunsulu satisfacú pe imperatulu.

„Da, adaogá elu, in acestu cuventu se cuprinde o intréga sistema de educatiune. Grigiti dara, ce se crescemu mame, cari se scie educá prunciu“ (Aime Martin.)

In aceste cuvinte recunoscú Napoleon influinti'a mameiloru bune asupra societátii, respective o buna educatiune casnica de unu lucru de neapérata trebuintia pentru Franci'a. Si in adeveru prim'a revolutiune francesa este unu exemplu viu, prin carele se constata, ce confusiuni sociale se potu produce, daca se negliga femeile. Cand a eruptu acésta revolutiune, Franci'a gema sub influinti'a vitiului si a coruptiunei. Morala, virtutea si religiunea erau innecate de sensualitate. Caracterulu femeii erá coruptu, credintia conjugala erá batjocurita, detorinti'a de mama despretiuita, famili'a si cas'a stricate, ér societatea disolata. Franci'a erá fara mame, ér fii ei se sfásiáu unii pre altii. Acésta lectiune destulu de scumpu platita nu produse inse rezultatele asteptate si Franci'a se vediú de nou sub Napoleon III. ingenuachiata inaintea colosului germanu, din lips'a de mame bune.

Influinti'a femeii este in totu loculu aceeasi. Starea, in carea se afla ea influintiéza in tóte tierile asupra moravuriloru, manierelor si caracterului poporului. Unde este femeia intr'o stare injosita, acolo poporulu decade, ér unde femeia este morala si culta, acolo societatea se inaltia. Astfelu instruandu pe femeia, insemnéza a instruí pe barbatu, ér desvoltandu-i caracterulu, lu-desvolti si pe alu barbatului, si puni basa sigura in desvoltarea societátii intregi, pentruca popórele suntu eflussulu familiei, si in viétia loru se oglindéza pártile bune si scaderile familiei.

Pe cât este de adevratu, cá caracterulu unei natiuni se nobilitéza prin desvoltarea si cultur'a femeii, pe atât este de problematicu, séu chiar periculosu a detrage pe femeia dela ocupatiunile ei casnice dictate de insasi natur'a ei si

a-i impune lucruri, ce receru puterile barbatului. Femeile nu potu indeplini lucrurile barbatilor, precum nu potu indeplini nici barbatii lucrurile femeilor. Ori unde se de-trage femeii a dela ocupatiunile ei din familia si i-se incre-dintieza alte lucruri, acést'a se intempla cu mari perderi pentru societate. In timpul din urma s'a introdusu in multe parti cea sistema nefericita, ca femeile se lucre prin fabrici si prin negutietorii in rendu cu barbatii. Resultatul acestei mesuri a fost inse ruin'a familiei.

In dilele nostre se crede de multi, ca starea femeii se va ameliorá, si i-se va dá unu terenu mai insemnatu de activitate si influinta, daca femeii a se va investi cu drepturi politice, astfeliu audimu vorbindu-se de emanciparea femeilor. Nu voimu a discutá aci acésta cestiune, ne marginimu inse a accentuá, ca femeii a are si astadi cea mai insemnata rola si in politica, pentru ca ea este chiamata a cresce pe acei'a, eari conducu politic'a statelor din lume. Bentham a disu, ca barbatulu chiar si daca ar vré, nu este in stare a se emancipá de sub influinti'a femeii, pentruca ea domnesce peste lume cu tota puterea unui despotu.

A formá caracterulu intregii omenimi este pentru femeia de siguru o putere multu mai insemnata, decât aceea, ce o ar puté ajunge atunci, cand ar fi investita cu dreptulu de alegere pentru parlamentu, séu chiar ar puté ocupá locu in corpurile legiuitorie ale diferitelor state.

O ocupatiune forte insemnata a femeii mai este ingrigirea de bucataria o ingrigire, carea nu se póte din destulu recomená tuturor reformatorilor. Inonámu acésta impregiurare, pentruca astadi in multe locuri se face in acésta privintia multa prada.

Daca barbatulu, carele prin munc'a sa scie se produca astadi doue spice de gráu acolo, uud crescea mai nainte numai unulu, se numesce binefacatoriu alu omenimei, atunci cu dreptu cuventu se póte dá acestu atributu si femeii, carea scie se intrebuintieze castigulu realizatu de barbatu in modulu celu mai practicu si cu cea mai mare crutiare. A crutiá este lucrulu celu mai greu in lume, elu este inse in mare parte incredintiatu femeii. Indeplinindu femeii a cu scumpetate acestu lucru ea resólve cea mai insemnata cestiune sociala si economica.

Din cele dise pana aci se póte vedé influinti'a ce o esercéza famili'a in desvoltarea popórelor, cum si aceea, ca opulu regenerárii unui poporu trebue inceputu neconditionatu cu ridicarea familiei, pentru carea nu esista nici unu surogatu, carele se o póta suplini in marea ei missiune.

Rolulu principalu in familia lu-are inse fara indoiéla mam'a. De aceea repetimu cuvintele lui Napoleon I, si dicemu, ca mai nainte de tóte ne trebuiescu mame bune, daca voimu, ca edificiuulu nostru nationalu se-lu cladimu pre base solide si sigure.

Educatiunea intelectuala.

Déca educatiunea fisica e de mare insemnatate, atunci educatiunea spirituala e cu multu mai considerabila. Corpulu e privitu ca si organulu spiritului, ca midilocu pentru realizarea scopului sublimu; spiritulu inse este schintéu'a divina in omu, puterea interna, ce ne conduce la destinatiune. Poterile spirituale compunu partea cea mai nobila a intregului organicu, prin urmare, desvoltarea, cultivarea si perfectiunea loru este o recerintia nedispensabila. Celu ce intrelasa a-si perfectoná poterile spirituale, cari forméza decórea omului, nu e petrunsu de vócea timpului, carea ne chiama a sacrificá emulandu la altariulu Minervei, pentru ca se ne asigurámu o esistintia mai onorifica, unu venitoriu mai stralucitu.

Si din cele dise resulta necesitatea, de a influintiá intru adinsu asupra spiritului omenescu, ca asupra poterei divine, si a folosi tóte midilócele, cari tientescu la cultur'a spirituala.

Si fiindu-cá spiritulu omenescu, se desvolta si se manifesta ca: intielegintia, simtiementu si voia; educatiunea are se tiena contu si de aceste facultati principale in vie'ti'a psihica, cu atátu mai vertosu, cu cátu si orientarea este mai buna in privinti'a intregului organicu, déca cunoscemu cátu mai temeinicu particелеle constitutive.

In conformitate cu aceste si educatiunea spirituala se subimparte: a) in educatiune *intelectuala*, carea desvólta intieleginti'a; b) in educatiune *estetica*, carea desvólta simtiementulu; c) in educatiune *moralá*, carea desvólta voi'a; si d) in educatiune *religiósa*, carea imbina aceste la olalta.

Noi de asta data ne vomu margini a tractá pe scurtu numai conceptulu educatiunei intelectuale dimpreuna cu elementele ei cardinale.

Prin intielegintia lumea esterna devine proprietatea nóstra. Tóte cunoscintiele nóstre isvorescu din intielegintia, prin urmare intieleginti'a este poterea, carea ne conduce la perfectiune si ne innaltia asupra animalelor. Intieleginti'a ne aréta, ca numai omulu e perfectonabilu in intielesulu strinsu luat alu cuventulu, numai elu se póte miscá in cerculu ideiloru, si se póte insufleti pentru totu ce este frumosu, adevératu si bunu. Cu ajutoriulu intielegintiei omulu sciricesce pretotindenea adevérulu, nu se multiamesce cu fenomenele, ci scrutéza essenti'a obiectelor. Esperienti'a de tóte dilele ne dovedesce, ca multe suferintie si neajunsuri, legiunea de fapte nemorale, stricatióse, isvorescu din lips'a de judecata rationala, din nepricepere si din interpretarea rea a adevérului. Si érasu câte fapte bune sunt eflusulu intielegintiei sanatóse si cultivate!

Dar si positiunea fia carui individu, carele voiesce se fia membru folositoriu alu societatii, pretinde perfectiunea intielegintiei, cáci numai astfeliu póte fi vorb'a de conducerea rationala a destinelor societatii.

Pana candu celu nepriceputu cade adesea in retaciri si in pericóle, prin lips'a de judecata combinatória si-atrage multe neplaceri, ba causéza si altor'a asemenea suferintie: pana atunci celu cultu, celu intieleptu se scóte pré usioru din necasuri, séu ca le scie incungiurá cu totul.

Si din cele espuse, vedemu *ca cultivaréa intielegintiei, ca isvorulu tuturoru cunoscinteloru nóstre, este conditio sine quo non pentru realizarea scopului sublimu.*

Pentru ca se potemu coresponde cátu mai temeinicu acestei dorintie, trebue se influintiamu cu precugetare asupra poteriloru spirituale in genere, si asupra intielegintiei in specie. Se ne folosimu de tóte dispositiunile, cari tientescu la intarirea si cultivarea intielegintiei.

Si acést'a se se faca la timpul seu potrivit, ca nu cumva intrelasandu a desvólta poterile spirituale la timpul seu, ele se pornésca in directiuni stricatióse, se se timpésca in detrimentulu destinatiunei nóstre.

Sum'a dispositiuniloru necesarie pentru cultivarea si deprinderea intielegintiei, cu scopu de a scrutá si a cunosce cât mai lamuritu adevérulu, forméza educatiunea intelectuala.

Educatiunea intelectuala e cu privire la *cultur'a formalá*, la *cultur'a materialá* si la *mesur'a séu gradulu culturai*.

1. Este o dorintia pedagogica, ca educatiunea se tinda in deosebi a desvólta si intari *poterile intelectuale*, si asia copilulu se fia in stare a lucrá cu intipuirile castigate, a le organizá si esplicá, adeca a *cugetá bine*. Se conducemu pre elevu, ca se-si formeze intipuri clare si precise; prin comparatiune si asemenare se se innaltie la concepte, aceste se le aduca in relatiune strinsa, va se dica se judece temeinicu, si se-lu punemu in starea de a scrutá bas'a, essenti'a fiintielor, de a se aredicá in sfer'a a totu ce este supranaturalu cu ajutoriulu ratiunei. Desvoltarea si desprinderea poteriloru intelectuale, face *cultur'a formalá*. Vedemu, ca cultur'a formalá tientesce la *internulu* nostru. Fara de acést'a cultura celu mai vastu cercu de cunoscintie, nu are nici unu pretiu solidu. Multi individi posedu o multime de cunoscintie, dar acele n'au valórea receruta, cáci in lips'a de

a le reproduce cugetandu conformu legiloru logice, remanu ca si unu materialu mortu, fara se lase vr'o urma buna. Ce ajuta gramadirea intipuiriloru, déca nu se potu aduce la o unitate, nu se potu esplicá si organisá precum se cade! Piere cuantitatea cunoscintieloru, déca nu o potemu folosi amesuratu culturai formale.

2. Deprinderea poteriloru intelectuale depinde inse dela unu materialu relativu, care servese spre nutrementu. Déca ni este scopulu a pune pondu numai pe procurarea intipuiriloru, ca spiritulu se fia gramaditu de multimea cunoscintieloru din tóte cercurile vietii omenesci, — atunci se nasce *cultur'a materiala*. Cultur'a materiala are in vedere *cuantitatea* intipuiriloru, si astfelu negliga *cuálitatea* loru. *Natur'a, omenimea si Ddieu* sunt isvórele nesecabile ale culturai materiale.

Intarirea spiritului aterna mai multu dela *cuálitate*, căci celu ce a intralásatu a cultivá poterile intelectuale la timpulu recerutu, acel'a cu greu póte inlocuí mai tardiu pierderea acést'a insemnata. Pana cand procurarea cunoscintieloru se póte efectui si in etate mai betrana cu ajutorulu culturai formale, căci celu ce scie *cugetá* cum se cade, acel'a usioru si-insusiesce intipuiru nóue fia ori cátu de complicate.

Dar de acea se recere, ca cultur'a formala si materiala se faca o *unitate armonica*, adeca desvoltandu poterile intelectuale se ne procurámu totodata si materialu amesuratu pentru prelucrare.

3. Cultur'a formala si materiala numai atunci se póte intari acomodatú scopului, déca tienemu contu in desvoltarea loru de *mesur'a* receruta. Sè nu incordámu preste mesura poterile intelectuale, căci usioru se produce timpirea loru. Desvoltandu pré iute si in gradu supranaturalu poterile intelectuale, ele ce e dreptu ajungu la culmea perfectiunárei, dar si acést'a culme iute pieru. Maturitate grabnica produce de comunu si mórtu grabnica.

Asemenea am lucrá in contra cursului naturalu, déca am intrelásá desvoltarea poteriloru intelectuale séu le am deprinde pré tárdiu si in modu móle. In lips'a de nutrementu recerutu, poterile cele mai vii apunu, si-pierdu taria, buna óra ca si fiacar'a ardienda a lampionei candu i-séca fluiditatea cu totulu.

Pentru conservarea poteriloru intelectuale, avemu se tienemu contu de *mesur'a* receruta, se ne acomodámu dupa marginea statorita, si se nu voimu a calcá preste acést'a margine, căci usioru se nascu pericole stricatióse pentru desvoltarea naturala a spiritului omenescu.

Dr. Lazaru Petroviciu.

Reflessiuni critice la „a dou'a casatoria a preotiloru“ de Mihaiu Sturza.

Domnule redactoru! In numerii 11 sr 12 si diariulu Dvóstre ati publicatu unu articulu, despre a dou'a casatoria a preotiloru, subsemnatu de amicu meu parintele Mihaiu Sturza. In cestiunea acést'a „Biseric'a si Scol'a“ publicase deja anulu trecutú, in nrri 50 si 51, unu tractatu teologicu canonicu, pe care eu, in positiunea mea de redactoriu responsabilu pe atunci, l'am comunicatu, nu in form'a de opiniune individuala, ci in chiar consecuti'a programului si principiiloru mentionatulu diariu eclesiasticu. Candu asiadara, amicu meu M. Sturza vine si desvolta nisce principii opuse si anticanonice, togmai in acestu diurnalu, si inca cu eluderea tractatulu ce publicasemu deja, me simtiu detoriu se iesu din rezerv'a, ce amiceti'a comanda cáte odata in facia cu amicu, atátu pentru justificarea atitudinci, ce luase in cestiunea de facia „Biseric'a si Scol'a“ sub redactiunea mea, cátu si pentru a nu lasá publiculu cetitoriu se fie amagitu, cum dice divinulu Pavelu, *de glasu-*

*rile celea desierte si de vorbele celea protivnice a le sciintiei ce-si minte numele! *)*

Marturisescu, am remasu uimitu de modulu, in care onorab. Dnu M. Sturza tractéza ca teologu si preotu totodata o cestiune de dreptu canonicu, cum este a dou'a casatoria a preotiloru. Căci abstragendu dela defectele celea formale, tractatulu Dsale nu sta nici pe terenulu filosofiei naturale, nici pe cel'a alu filosofiei positive, ér in privinti'a doctrinei crestine elu contine nisce teorii nefaste, principii false, si in fondu *negatiunea auctoritatii bisericee!*

Se ne insemnamu bine! Este vorb'a de o cestiune doctrinala in crestinismu. Teologulu ortodoxu trebuie se scie cá crestinismulu nu este unu sistemulu filosoficu, ce fiacare are dreptulu d'a-lu interpretá dupa cum i-place. Crestinismulu este religiunea revelata de Iisus Christosu, si invetiamentulu seu este unu *faptu*, care ca tóte faptele trebuie a fi primitu ca adevratu. Cestiunea doctrinala are se se reduca numai la a constatá acésta cestiune de *faptu*: Iis. Christosu revelat'a cutare séu cutare doctrina? O cestiune la carea nu póte respunde decátu marturisirea constanta a unei societati crestine a carei esistintia si continuitate se inaltia pana la Christosu. In adeveru, crestinismulu nu póte fi spriginitu si interpretatu decátu pe cuventulu lui Ddieu. Apostolii, trimisi de Iisus Christosu in lume, n'au predicatu decátu ceea ce invetiasera dela densulu. Mergendu invetiati tóte neamurile, dice elu, *invetiandu-i pe densii se pazésca tóte cáte am poruncitu voue.* ¹⁾ Apostolulu Pavelu insusi marturisesce cá n'a predicatu decátu cuventulu lui Ddieu celu descoperitu: „*Si a aratatu in vremile sale cuventulu seu, prin propoveduirea care mi-s'a incredintiatu mie dupre porunc'a mantuatoriului nostru Ddieu.*“ ²⁾

Iisus Christosu a comunicatu doctrin'a sa divina prin *graiu viu*, si nu prin scrisu. Apostolii au transmis'o séu prin *graiu séu in scrisu*. „Dreptu aceea, fratiloru, stati si tieneti *predaniile*, care v'ati invetiati ori prin *cuventu*, ori prin *epistoli'a nóstra.*“ ³⁾ Invetiaturile orale séu scrise au fostu date de apostoli primei generatiuni crestine, generatiunea a dou'a le primí dela cea de antaiu, si le transmisa la a treia, si astfelu din generatiune in generatiune s'au transmisu pana in dilele nóstre in bisericile, care datéza din timpii apostolici. Insa, ca autentice nu potú fi privite decátu scrierile si invetiaturile orale, care vinu dela ómenii apostolici, si care au fostu transmise fora intrerumpere de catra tóte bisericile apostolice, adeca de bisericile care au remasu *neschimbabile* dela primii secolu in doctrin'a ce au primit'o. Acést'a este marturisirea constanta si universalá, singurulu *mijlocu* d'a cunósce adevrat'a doctrina revelata. In urmare, nu trebuie a-se considerá ca revelatu decátu ceea ce are positivaminte in favórea sa marturisirea lui Ddieu fie scrisa, fie oralá. Acésta marturisire ni s'a datu de Iisus Christosu, si apostolii alesi pentru a-o comunicá tuturoru popóreloru, si inspirati de santulu Spiritu, au fostu singurii depositari autorisati ai acestei marturisiri. Invederatu, cá doctrin'a revelata este unu depositu, ce fiacare generatiune crestina a trebuitu se-lu conserve intactu si a-lu trimite generatiuniloru viitóre astfelu cum l'a primitu. „*Tiene*, dice s. Pavelu, *form'a cuvintelorú celoru sanatóse care ai auditu dela mine intru credintia si intru dragostea carea este intru Christosu Iisus; lucrulu bunu celu incredintiatu tie se-lu pazesci prin Spiritulu celu santu, care locuiesce intru noi.*“ ⁴⁾ Astfelu vocea bisericee ortodoxe este vocea bisericee apostolice!

Pastorii bisericee nu au fostu si nu sunt pentru doc-

*) N'amú declinatú si nu vom decliná nici odata dela institutiunile si asiediemintele bisericee nóstre. Cand vedemu inse, cá se manifestéza vederi contrarie, credemu cá trebuie se ne ocupámu de ele, încát ni se pare necesariu, pentru cá se ne putemú luminá, si se putemú se ne indreptámu unii pre altii. *Redactiunea.*

¹⁾ Mat. 28. 19.

²⁾ Tit. I. 3.

³⁾ 2. Tes. II. 15.

⁴⁾ 2. Tim. I. 13. 14.

trin'a revelata, decâtu ecourile séu reprezentantii biserice-
loru loru perticularare marturisindu fiacarele doctrin'a *neva-
riabilu* si *universalu* admisa. Acésta marturisire constanta
si universala este regula ortodoxa, atâtu ca mijlocu de
transmitere a invetiamentului oralu, câtu si ca *mijlocu de
interpretare a invetiamentului scrisu*; fiacare individuu trebuie
se primésca acésta regula si se subordoneze totdeuna inter-
pretarea sa *individuala* interpretarei *colective*. Cine respinge
regul'a acést'a nu voiescø nimicu mai pucinu decâtu a
atribui lui Ddieu propriile sale idei, interpretandu cuven-
tulu divinuu dupre intielegerea sa mai multu séu mai pu-
cinu luminata si intinsa. Astfelu facu astadi de regula
toti protestantii!

Totu astfelu face si parintele Mihaiu Sturza. Canónele
bisericeii, dupre opiniunea Dsale n'au basa (!) in s. scriptura,
si nici ratiunea d'a esiste; regul'a apostolica: *preotulu se
fie barbatu alu unei femei*, nu insémna ca elu numai odata
se aiba permissiunea d'a se casatori, cum o constata acést'a
marturisirea *constantã si universalã* a bisericeii, ci ceea ce
rationamentéza dsa, adeva se nu aiba doue mueri, in acelasi
timpu, s' nu traiésca in poligamia!! Va se dica, biserice'a cu
carea Iisus Christosu dice cá va fi *in tóte dilele pana la
sfersituluu veacului*, si pe carea apostolulu Pavelu o numesce
*stalpu si intarirea adevêrului, mirésã curata, santa si fora
prihana a lui Christosu*, au ratacitu in interpretarea cu-
vinteloru apostolului, si adevêrulu este numai in cuvintele
parintelui M. Sturza.

Trebuie cu adevêratu se aiba multu curagiu cineva pen-
tru a esi la lumina cu astfelu de teorii tendentióse pentru
biserica! Cãci daca biserice'a ar putea devíã dela adevêru,
atunci parintele Sturza n'ar avea cuventulu d'a vorbi in nu-
mele ei, cu atâtu mai pucinu d'a existe ca preotu. Canóne-
le aduse de biserica sunt regulele, pe care apostolii
inspirati de Ddieu, si episcopii succesorii loru, dirigeati de
santulu spiritu, le-au stabilitu dela inceputulu bisericeii, pen-
tru conservarea credintiei, a moralei si a institutiuniloru lui
Christosu, si nime nu póte se le altereze fora a alterá insasi
credinti'a, moral'a si institutiunile lui Christosu!

Dupa acésta digresiune, facuta in scopulu d'a dá unele
indegetari necesarie in privinti'a terenului de lupte doctri-
nale in crestinismu, terenu, pe care parintele Sturza l'a
ignòratu cu deseversire, vom trece cu cercetarile nóstre la
insusi tractatulu Dsale.

(Va urmá.)

D i v e r s e.

= **Alegeri sinodali.** Pana in momentu cunóscemu
urmatórele alegeri de deputati pentru sinodulu eparchialuu
aradãnu: in cerculu *Araduu* s'a alesu deputatu preotiescu
par. protosincelu Iosif Goldisiu, dep. mireni, dnii advocati
Ioan Popoviciu Deseanu si Lazar Ionescu; in *Birchisiu* dep.
mireni, dnii pretori Constantin Lazaru si Iuliu Pascu; in
Giul'a dep. preot. par. prot. Petru Chirilescu, dep. mir.
Vasiliu Paguba, jude regescu si David Nicóã; in *Sir'a*
dep. preot. par. prot. Georgiu Vasileviciu, dep. mireni dnii
Dumitru Bonciu not. publ. si Ioan Moldovanu ases. refer.;
in *Buteni* dep. preot. par. prot. Constantin Gurbanu, d.
mir. dnii Mircea B. Stãnescu advocatu si Sigismund Popo-
viciu, presied. trib. din Karczag; in *Chiseteu*, dep. preot.
par. prot. Georgiu Cratiunescu, d. mir. Dr. Paulu Vasiciu
si Dr. Georgiu Popa; in *Timisióra* d. preot. par. prot. Me-
letiu Draghiciu, d. mir. dnii Paulu Rotariu, advocatu si
Dr. Aureliu Babesiu; in *Ienopolea* d. preot. par. adm. prot.
Nicolau Beldea dep. mir. dnii advocati Iosif Popoviciu si
Georgiu Feieru; in *Banat-Comlosiu* dep. mir. dnii Ioan
Suci, notariu si Georgiu Sierbanu, advocatu; in *Radn'a* d.
preot. par. prot. Iosif Belesiu, d. mir. Ioan Belesiu advocatu,
si Paulu Milovanu, notariu; in *Lipov'a* d. preot. par. prot.
Ioan Tieranu, d. mir. Georgiu Fogarasi, advocatu si Ioan

Misiciu, dep. dietalu; in *Ving'a* dep. preot. Ioan Damsi'a,
ases. cons.; in Halmagiu d. preot. par. prot. Ioan Groza.
dep. mireni dnii advocati. Dr. Nicolau Oncu si Teodoru Papu.

= **Episcopu nou.** Fóia oficiala dela 30 Martie pu-
blica denumirea reverendissimului dnu Ioan Szabo, canonicu
in Oradea-mare, de episcopu greco-catolicu alu Gherlei.

= **Chirotonire.** Ieri s'a chirotonitu intru preotu teo-
logolu absolutu Vasiliu Husariu pentru parochi'a Prezesti-
Donceni, protopresviteratulu Jenopolii.

= **Scandalu ovreescu in Iasi.** La 11 Martie, dupa
cum cetimu in „Stéu'a Romaniei,“ s'a petrecutu o scena
infiaratória in vechi'a capitala a Moldovei. Ovreeii inmormen-
tau unu rabinu. Se dice, cá o snperstitiune nebuna ji-
dovésca nu permite, ca sè-se arete la atari ocazioni in calea
cortegiului femei. Cas'a preotului romanu Petroviciu fiindu
situata alaturea cu spitalulu israelitu, soci'a lui audindu
sgomotu esí cu done copile ale sale afara din casa, sè-se
uite preste zaplazu tocma cand trecea cortegiulu pe strada.
Multimea de ovrei, indatãce vediura femeile incepura a voci-
ferá in jidovesce, cá se fuga de acolo, dar fara a le lasá
timpu o ceta de jidani se repedu ca turbati asupr'a ei,
si o maltratarã in modulu elu mai barbaru, de o lasara mai
mórta, ér alti ovrei si anume unulu Goldenthal strigá: „dati,
dati pe socotél'a mea, pana va muri catiéu'a.“ Femei'a fu dusa
la spitalu, si mai multi ovrei fura arestati. Dupa inmormen-
tarea rabinului multimea jidovésca, aflandu despre arestare
se duse la comissi'a IV, si navalindu inlauntru cautau a
eliberá prin forcia pe cei opriti. Numai forci'a desvoltata
de politia cu ajutoriulu jandarmiloru putu se imprascia
multimea fanatica jidovésca.

= **Atentatu nou in Russi'a.** La 28 Martiu c. n. se
intemplã la Mosc'ã o scena oribila. Intr'unu balu, unde se
petreceau familii aristocrate, aparù de o data o fêta frumósa
si elegantu imbracata, carea venise directu dela Protopole.
Acésta damicela dupace salutã pe cei de facia se oprí na-
intea unui teneru, si descarcã unu revolveru asupr'a-i. Ten-
nerulu remase indatã mortu, ér ea nu se conturbã intru ni-
micu, nu se opuse arestãrii, si dise, cá a indeplinitu acestu
faptu dupa precugetare. Diarele rusesci dicu, cá dens'a a
esecutatu prin acestu actu unu ordinu alu comitetului ese-
cutivu revolutionariu din Russi'a, si deducu acést'a din im-
pregiurarea, cá respectivulu teneru primise cu doue dile
mai nainte o epistola amenintiatória dela acelu comitetu.
Scirile din urma constata, cá asasinatulu a fost membru co-
mitetului revolutionariu, in care calitate facuse cunoscintia
cu asasinatória, carea inca face parte din acelu comitetu,
dar elu repasisse inca inainte cu unu anu. Deci elu fù con-
demnatu la mórte, ca se nu tradeze secretele revolutiona-
riloru.

= **Unu césornicu interesantu.** Dupa cum spune
diariulu „Columbus,“ dilele acestea s'a ispravitu in Co-
lumbus (Ohio). dupa o munca de opt ani, unu orologiu,
care dupa descrierea facuta e capu de opera. D'ocãmdata
acestu orologiu se afla espusu in Columbus, apoi va face o
calatoria prin cele dantai orasie ale Stateloru-Unite. Idei'a
autoriului a fost d'a espune tóte evenimentele insemnate
din istori'a Stateloru-Unite. Opulu de arta, latu de cinci
urme si inaltu de 10 urme, este asiezatu pe doue ghiare
de vulturu impodobite cu 13 stele, reprezentandu cele 13
state unite mai antai. De amendóue partile se afla repre-
sentate cele dóue evenimente mai insemnate din istori'a ame-
ricana: resboiulu pentru independentia si resboiulu revo-
lutionaru. Aci se mai vede si „Independance Hall“ cu clo-
potulu lui crepatu si cu unu betranu gat'a se-lu traga. Die-
iti'a libertãtii suna órele; dieiti'a dreptãtii apléca cumpan'a
in favorulu industriei. In mijloculu unei harpe calice se
vede modelulu renumitulu orologiu din Strasburg, intr'o
intindere de 12 policari inaltime si 4 latime. La plasmu-
irea singuraticeloru figuri ale apostoliloru au servitu tablu-
urile lui da Vinci. Tóte figurile alegorice sunt de osu de ele-

antu, afara de Satan'a, care e de abanosu, si cu ochi de granatu. Imprejurulu postamentului se vedu episóde istorice. La primulú sfertu de óra trece peste scena o locomotiva ca emblema alu grabniciei inaintári pe terenulu industriei; cand orologiulu bate jumatate, resuna clopotulu din „Independance Hall“ si Washington trece maestosu pe scena. La batai'a a trei sferturi de óra apostolii se inchina inaintea lui Christosu, Petru se lapada de elu si cocosiulu canta. O figura trece repede purtandu o esiarpa verde cu inscripti'a: „Timpulu fuge.“ Batai'a óreloru se anuntia printr'unu jocu de clopote. La ór'a 12 se representa emanciparea sclaviloru: Lincoln tienendu in mana proclamati'a respectiva, se indrépta spre unu sclavu legatu de banca, care stá cu ochii atintiti spre liberatorulu seu. De odata lanturile ei cadu, ér manile lui se impleticescu la o rugatiune de multiamita pentru scaparea lui de acésta sórte. („Timpulu.“)

= **Agitatiune contra vinului artificiosu.** Este cunoscutu, cá de cátv'a timpu a scadiutu tare pretiulu vinului si productiiei suferu mai in tóte sártille. Caus'a acestei scaderi provine parte din falsificárele cele multe, ce se prepara sistematice, prin cari se strica renumele diferiteloru vinuri din tíera, parte din impregiurarea, cá a inceputu a se prepará chemice unu vinu artificiosu, carele preparandu-se ieftinu, face se scada preciulu vinului naturalu, si nimicesce castigulu, ce-lu astépta producentulu de vinu naturalu. Facia de acésta productiune artificiósa de vinu, carea ruinéza pe producentii de vinu naturalu a decisu reuniunea de industria si comerciulu din Hernala a se adresá directu catra Maiestatea Sa, si a-lu rugá, ca se insarcineze pe ministeriu a substerne dietei o lege, prin carea sè se opréasca acestu abusu. Daca se voru luá mesuri in acésta directiune in Cislaitani'a, sperámu, cá se voru luá si in Ungari'a.

= **Divergiúta de opiniuni.** In orasiulu X. se preumblá unu betranu cu fiic'a sa, o damicela cam de vr'o 18 ani. Tener'a damicela admirá pe unu cavaleriu, carele tocma trecea calare pe alaturea cu densii. Vedi tata, dise dens'a, cât de bine sta acestu cavaleriu pe calulu seu, si cât de bine scie calari. Se me ierti, i-respunse tatalu seu, carele cunoscea pe domnisoru, elu sta fórtu reu calare, pentrucá calulu seu nu este platitu, este cumperatu pe datoria. Tener'a féta nu pré erá aplecata a crede cuvinteloru tatalui seu, dar modesti'a i-impunea se taca. Se convinse inse de adeveru, cand dupa o luna de dile, ceti in unu diariu, cá se vendu pentru detorii in licitatiune publica mai multe obiecte ale cutarui cavaleriu, între cari se afla si unu calu de calaritu.

= **Pap'a Leo XIII si reliquiele.** Reposatulu papa Piu IX posedea o colectiune insemnata de reliquie de ale santiloru. Elu ordoná prin testamentu, ca aceste obiecte de preciiu sè-se imparta vicariatului si palatelor apostolice, dupa pace urmatoriuulu seu in scaunulu papalu si-va fi alesu pentru sene pe cele mai pretióse. Esecutorii testamentului nesciindu cum au a interpretá terminulu „cele mai pretióse,“ invitara pre pap'a, ca se si-aléga insusi reliquiele, cari i-voru conveni. Pap'a intrandu in sal'a, in carea se aflau depuse, nu se ocupá multu cu alegerea, ci ordoná ca tóte acele reliquie, cari se afla in vase de auru, sè-se duca in departamentele sale.

= **Sum distrasu.** Unu amicu ne istorisese, cá intr'o di voindu a-si indepliní o detorintia familiara cercetá pre unu nepotu alu seu. Acest'a este unu teneru studentu dar unu omu, care se ocupa de tóte in lume numai de ceea ce recere chiamarea sa nu. Intrandu in casa lu-afla aci cu mam'a sa. Acést'a tocma lu-admoná pentru purtarea sa necuviintiósa. Elu inse in locu de a ascultá vorbele mamei sale se ocupá de cetirea unui romanu. Intrebandu-lu unchiulu seu surprinsu de acésta stare, de ce nu da atentiunea cuvenita mamei sale, i-respunse cu tóta flegm'a: „sum distrasu.“ Éta aci in micu o trasura caracteristica a lumii moderne, carea da atentiune la multe de tóte, dar este surda la vocea, carea i-aréta faptime adeverat'a directiune.

= (dr.) **Ce trebuie se suferi dela o nevésta pre carea o iubesci!** Tóta lumea scie, cá unele femei aflandu-se in stare binecuvantata, devinu sclavele unoru dorintie irresistibile si fórtu bizare. Unulu dintre cele mai curióse casuri de acést'a natura s'a intemplatu cu tener'a nevésta a unui profesor, victima fiindu insusi sermanulu barbatu Nevésta-sa venindu odata dela piatia, unde între altele cumperase si o corfa de óue, barbatulu o vede superata, si mai pe urma plangendu. La intrebarea dupa caus'a plangerii sale nevést'a-i dice, cá este turmentata de câteva dile de o ardenta dorintia de a sparge óue de capulu lui. Bietulu profesor, carele si-iubea nevést'a cu fragedimea primului anu de casatoria, statú la inceputu uimitu de stranea pofta a consórtiei sale; nu intardiá inse a se supune ca un mielú actului de esecutare. Elu lua câteva serviete, si-inveli capulu in ele si se puse la semnu. Fericita d'a fi ascultata, nevést'a apuca unulu câte unulu óuele din corfa si nu s'a opritu pana nu le-a spartu tóte de capulu sermanului profesor, care notá in galbanusiu de óue. Nevést'a apoi lu-spalá curatu, si vindecata de patim'a sa, incepu a iubi barbatulu cu indoíta fragedime.

Sterpirea gargaritiloru din grau se face mai lesne in modulu urmatoriu: In gramedile de grâu se se bage raci vii si anume asia de adencu ca se nu póta esi afara. Gargaritiile se introduc in trupulu raciloru si in decursu de 24 de óre consuma tóta carnea din ei; cój'a raciloru remanendu plina de gargaritie se scóte din grâu si se arunca in focu. Repetiendu mai de multe ori acestu experimentu atât de simplu, vomu isbuti a sterpi cu deseversire pe acei vermuleti, cari ne strica grauntiele. („Zimbrulu.“)

= **Multiemita publica.** Subscrisulu mi-tienu de o santa detorintia a esprime multiemita tuturoru acelorú dni, cari la initiativ'a dlui Nicolau Joldea, invetiatoru in Halmagiu au contribuitu cu câte o suma de bani spre a-me puté sustiené la studie. Domnii contribuitoari sunt urmatorii, Rev. D. Ioanu Groza protopopu 1 fl. v. a. Tobia Mihailoviciu pretoru 1 fl. Gratianu Pappu notariu 2 fl. v. a. Nicolau Robu notariu 1 fl. Nicolau Joldea 1 fl. Stefanu Ionescu 1 fl. Andreiu Puticiu tutoru cercualu 50 cr. Ioanu Costina invetiatoriu 50 cr. Arseniu Circusiu preotu 1 fl. Nicolau Serbanu adj. not. 50 cr. Simeonu Turucu maestru 1 fl. Nicolau Roesa, maestru 50 cr. Arseniu Busa 50 cr. Fauru Ioanu 40 cr. Teodosiu Mihaloviciu 20 cr. Georgiu Busi'a 40 cr. Petru Motic'a 20 cr. Georgiu Paicutiu 20 cr. Spitzer Iacobu 50 cr. Klain Isidor 50 cr. Ioanu Ciorogariu 20 cr. Primésca deci prin acést'a sus numitii domni espressionea recunoscintiei si multiemitei mele. *Georgiu Costin'a*, teologu de cursulu III.

= **Adunarea generala a reuniunei invetiatoriloru romani din tractulu Lipovei** este conchiamata pe $\frac{4}{16}$ Apriliu 1879, adeca pe mercuri dupa st. Pasci. Primindu in momentulu din urma acésta scire seri'a obiectelorú pertractande o vomu publicá in nrulu viitoriu.

E d i c t u.

Dendata ce ubieatiunea lui *Gheorghiu Alesandru din Fabricu*, carele cu necredintia au parasitu pre legitim'a sa socia *Mari'a nascuta Stoianoviciu*, densulu se citédia in decursu de unu anu si-o di se se presenteze naintea acestui scaunu protopresviteralu, ér in casu déca nu s'ar presentá elu atunci aici, caus'a diovortiala a sociei sale contra lui radicata se va pertractá in intielesulu canónelorú bisericesci si in absinti'a lui.

Din siedinti'a scanului protopresbiteralu, tienuta in Thimisiór'a in 5. Martiu 1879.

Mel. Drechiciu, m. p.
Prot. Thimis.

Concurs.

1.—3.
Pentru ocuparea stațiunii invetiatoresci la clas'a II de nou infintiată din *Almasiu* în inspectoratul Butenilor cu salariul anual de 168 fl. 20 sinice de bucate, 12 orgii de lemne, din care se incaldușește și scól'a, și cartirul liberu cu grădina de legumi — prin acésta se escrie concursu până la 3. Aprile a. c. în carea diua va fi și alegerea — avendu recurintii în restimpulu acest'a a se presentá vre-odata la scól'a esistinte din locu, unde în presinti'a fruntasiloru bisericesci și-va arată deprinderea sa în cunoșcintiele didactice, éra recursele loru le voru substerne pe calea oficiului inspectoratului cercuale de scóle din Buteni (Butyin.)

Almasiu, la 11. Martiu 1879. Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Constantinu Gurbanu**, ppteru, inspect. cerc. de scóle.

1—3.
Pentru ocuparea stațiunii invetiatoresci din *Bocsigu* în inspectoratul Butenilor, prin acésta se escrie concursu cu terminu de alegere pe 2. Aprile a. c. adeca pe adóu'a diua a SS-lor Pasci, avendu recurrentii în acestu restimpu a se presentá vre-odata la biserica și a-si arată deprinderea loru în cele rituali și didactice, éra recursele loru le voru substerne pe calea oficiului inspectoratului cercuale de scóle din Buteni (Butyin.) Salariulu invetiatorescu anualu e 150 fl. 12 cubule de bucate, 12 orgii de lemne, din cari se incaldușește și scól'a și cartirul liberu cu grădina de legumi.

Bocsigu, la 11 Martiu 1879.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Constantinu Gurbanu**, ppteru, inspect. cerc. de scóle.

3—3.
Pentru renovarea bisericeii nóstre din *Firegyház*, cottulu Timisioarei, cerculu Aradului nou se escrie concursu de licitațiune minuenda publica, carea se va tiené în faci'a locului la 6 Aprile nou, or'a 11 nainte de médiadi. Despre ce doritorii de a întreprinde acésta lucrare se incunoscintieța cu observarea, că planulu de renovare, preliminarulu de spese, nu altcum condițiunile de licitațiune se afla, și se potu vedé în cancelari'a oficiului parochialu din locu.

Firegyház la $\frac{8}{20}$. Martiu 1879.

Comitetulu parochialu.

3—3.
Amesuratu decisului consistorialu din 5 febr. a. c. Nr. 106. B. pentru deplinirea parochiei vacante de class'a III.-a redusa *Vascou-Baresti* în protopresbiteratul Beinsiuului — se escrie concursu cu terminu de alegere pe 3. April. v. a. c. Emolumintele sunt: a) pamentu parochialu 36. holde. b) stólele usuat e) cartirul liberu cu grădina. — Nrulu case-lor e 140. Recurentii voru avé a-si trimite petitiunile sale în sensulu stat. organicu avendu documentu și despre absolvirea de celu putienu 4. clase gimnasiale, până la diu'a premergatória alegerii — la subscrisulu în Beinsiu.

Vascou în 26. fauru. 1879.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu protopresbiterulu Beinsiuului **Vasiliu Papp**.

3—3.
Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la clas'a III.-a, dela scól'a inferióra de nou infintiată, în comun'a *Sietinu*, comitatulu Cianadului; protopopiatulu Aradului, se deschide concursu cu terminu de alegere pe $\frac{25 \text{ Martiu}}{6 \text{ Apriliu}}$ a. c. Emolumintele sunt: În bani 100 fl. v. a., pentru 6 stengini lemne 60 fl. v. a. scripturistica 6 fl. v. a. pentru cartirul 40 fl.

v. a. și 15 jugere pamentu estravilanu, pentru incalditul scólei separatu comun'a se ingrijesece. Doritorii de a ocupá acésta stațiune, sunt poffiti recursorile loru prevediute cu documentele recerete conformu §.-lui 13. din Stat. Org. și atestatu de moralitate, a le asterne subsemnatului inspectoru de scóle, și înainte de alegere a se presentá în vreo Dumineca, ori serbatóre la st'a biserica pentru a si areta cunoșcintiele în cântori și tipicu, recursorile în diu'a alegerii nu voru fi pmitite.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu: **Teodoru Popovicu** Insp. scol.

2—3.
Neaflandu-se concurenti în urmarea decisului consistorialu de sub nr. 605 B. din anulu 1874. la concursulu deschisu pentru vacant'a parochia *Carpesci-mici* în protopresbiteratul Papmezeului în același anu, se escrie concursu nou pe langa urmatórele emoluminte: 1) Cas'a parochiala cu doue chilii și cu grădina; 2) pamentulu parochialu $\frac{3}{8}$ de sesie 3) dela inmormentare pentru prohodulu mare 3 fl. v. a. pentru inmormentarea mica 1 fl. pentru cununi'a din locu 2 fl. pentru una botezu 20 cr. Dela tóta cas'a jumătate mesura de cucuruзу sfarmatu, și un'a di de lucru, celu ce are boi cu boi, și cari n'au boi cu man'a. Doritorii de ocupá acésta parochia sunt avisati a-si trimite recursele loru instruite cu documinte potrivite unei parochii de a III. clasa protopresbiterulu concernentu până în 31. Martie v. éra în 3-a apriliiu sau a trei'a di de pasci va fi alegerea.

Datu în Carpesci-mici la 1 martie 1879.

Comitetulu parochialu.

Cu iuvoirea și scirea mea: **Elia Moğa**. Protopresbiterulu Papmezeului.

LUDOVICU SGERODT

pantofariu în Aradu.

Strad'a Forray, în cas'a lui Nádasdy,

visavi de berari'a Pözl,

se recomanda a primí comande pentru

pantofi de barbati, dame și copii.

Totu de odata atrage atentiunea p. t. publicului asupra marelui seu depositu de pantofi. Primesce comande din giuru, și le esecuta cu cea mai mare promptitudine.

2—3.

NEGUTIATÓRIA

la

5—6.

„màti'a négra“
a lui

FRANCISCU și EDUARDU TONES

d'în Aradu, în piati'a principala

și-recomanda stabilementulu ei bine aprovisiontu pentru droguele, bacanii, specerii, articuli de coloratu, farine totu soiulu, sementie pentru economii și gradine, papire și feliu de feliu de alte recuisite de scrisu și cu apeminerali totu de-a-un'a prospete.

Tóte aceste cu pretiurile cele mai eftine.

Comandele din provincia le efectueța la momentu pr'în posta, punendu în contu pentru fia-care stațiune numai portulu de cruceri 33. la o greutate de 5 chilo.